

ЕКОНОМІКО-СОЦІАЛЬНІ ВІДНОСИНИ В ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СФЕРІ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Тези доповідей
VI Міжнародної науково-практичної конференції
(9–10 травня 2024 року, м. Львів)

За загальною редакцією
Наталії ПАВЛЕНЧИК

Львів
ЛДУФК ім. Івана Боберського
2024

РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Петро Кожушко
аспірант

Національний університет «Львівська політехніка» (Україна)

Розвиток ринку органічної продукції є досить перспективним і в Україні, і в усьому світі. Ринок підлаштовується під запити споживачів, які намагаються вести здоровий спосіб життя, а це передбачає споживання безпечної для життя органічної продукції. Як зазначають Ю. В. Негода й М. М. Гузь: «Практика засвідчує, що у всьому світі ринок органічної продукції зростає на 10–15 % щорічно, а попит на таку продукцію зростає швидше, ніж пропозиція» [1].

Україна має значний потенціал для розвитку органічного виробництва й забезпечення збільшеного попиту на органічну продукцію на внутрішньому і на зовнішньому ринках. Приклад, С. Амонс стверджує, що «враховуючи достатню кількість орних земель, сприятливі ґрунтово-кліматичні умови, відповідну матеріально-технологічну базу та науково-практичні рекомендації, Україна має значною мірою невикористаний потенціал у розвитку виробництва органічної продукції» [2, с. 232].

Рентабельність інвестицій в органічний сектор економіки становить майже 300 % і визначає його як один з інвестиційно найвигідніших секторів. Постійно збільшуваний попит на українському органічному продукцію в країнах ЄС, який формує експорт, також виступає одним із основних стимулів [3, с. 74].

Підсумовуючи погляди науковців на розвиток українського ринку органічної продукції, О. Хаєцька зазначає, що «розвиток органічного виробництва в Україні сприяє охороні та поліпшенню навколишнього середовища, частковому відновленню родючості ґрунту, розвитку сільських територій, підвищенню рівня життя сільського населення та загального добробуту населення країни, забезпеченню продовольчої безпеки України, підвищенню ефективності та рентабельності сільськогосподарського виробництва, пропозиції населенню здорової та якісної продукції, покращенню іміджу України на міжнародному ринку органічної продукції, зміцнення експортного потенціалу тощо» [4, с. 46].

Сьогодні в Україні функціонують оператори, більшість із яких, зокрема 85 %, сертифіковано український орган ТОВ «Органік Стандарт», решта (15 %) перебувають під контролем іноземних органів сертифікації [5]. На глобальний світовий ринок українські виробники органічної продукції пропонують товарні позиції переважно сировинного походження (кукурудзу, сою, пшеницю, соняшникову олію, соняшникову макуху, соняшник, заморожену чорницю, ячмінь, ріпак, пшоно тощо). Українська органічна продукція реалізовується у 36 країн світу, серед яких виділяють Нідерланди, Австрію, Німеччину, США, Польщу.

У складних умовах сьогодення ринок органічної продукції зазнає втрат: у 2022 р. порівняно з 2021 р. скоротилися площі сільськогосподарських земель з органічним статусом на 33,5 %, а як порівняти з 2019 р. – на 36,0 %; водночас кількість органічних операторів – сільськогосподарських виробників – за аналітичний період скоротилася на 9,1 % та 19,1 % відповідно; продажі органічної продукції в натуральному вимірі на внутрішньому ринку за 2021–2022 рр. скоротилися на 35,8 %, а за 2019–2022 рр. – на 14,6 %; у вартісному виразі відповідно – на 48,5 % та 29,2 %; зовнішній ринок зазнав менших втрат: у натуральному вимірі продажі скоротилися на 5,9 % за 2021–2022 рр. та на 47,6 % за період 2019–2022 рр.; у вартісному вигляді спостерігається зниження продажів на 1,4 % у 2022 р. проти 2021 р., а за період 2019–2022 рр. оператори реалізували органічної продукції на 15,9 % більше [6].

Основними перешкодами для розвитку внутрішнього ринку органічної продукції є низька купівельна спроможність населення; недостатня поінформованість споживачів про важливість і корисність органічної продукції; недовіра до інформації товаровиробників про склад, якість, безпечність й екологічність їхньої продукції; потреба в значних інвестиціях для переходу на органічне виробництво, висока собівартість органічної продукції; недостатнє правове забезпечення; недосконалість інфраструктурного забезпечення, логістичної системи; низький рівень державної підтримки; складність дотримання усіх вимог сертифікації органічної продукції; значна кількість ризиків тощо.

Додатковими викликами сьогодення для органічного ринку стали постійні обстріли нашої території; окупація та руйнування частини господарств-виробників; блокування наших кордонів, суттєве зниження доходів населення; міграція населення в інші регіони та за кордон.

Список використаних джерел

1. Негода Ю. В., Гузь М. М. Ринок органічної продукції в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 54. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2755/2674>

2. Амонс С. Е. Стан та перспективи розвитку виробництва органічної продукції в Україні. *Сільське господарство та лісівництво*. 2021. № 3(22). С. 221–236.
3. Скороход І. С., Сніжок С. Ю. Проблеми та перспективи розвитку ринку органічної продукції України в умовах євроінтеграції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2022. Вип. 45. С. 73–76.
4. Хаецька О. П. Перспективи розвитку ринку органічної продукції в Україні та світі. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 6. С. 38–48.
5. Корогод О. Як дипломати допомагають просувати органічних виробників на міжнародних ринках. *Економічна правда*. 2023. 21 серп. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/08/21/703411/>
6. В Україні відбулось скорочення кількості органічних земель та операторів – результати 2022 року. URL: <https://organicinfo.ua/news/results-of-2022-certification/>